

Наприклад, якщо в роботах першого циклу студенти навчилися користуватися графіком поправок до вимірювального пристрою, то в наступній роботі необхідно включити пристрої, що мають графік поправок, тобто є необхідність підібрати достатню кількість вправ для закріплення відповідних умінь.

Список використаних джерел

1. Камнев В.Н. Чтение схем и чертежей электроустановок. Учебное пособие для ПТУ.- М.: Высшая школа, 1986.-144с.
2. Агутов П.Р. и др. Связь трудового обучения с основами наук.-М.: Просвещение, 1983.-126с.

Рогозіна О.В.,
канд. пед. наук, доцент
Бердянський ДПУ

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

В статье рассматриваются проблемы формирования творческих способностей студентов при изучении педагогических дисциплин на технологическом факультете.

In article opportunities of formation of creative abilities of students are shown during teaching pedagogical disciplines on technologists by the check faculty.

В епоху глобальних змін складність і неоднозначність процесів, що відбуваються у суспільстві, їх різноманітна спрямованість з особливою гостротою ставлять перед кожною людиною проблему вибору і самовизначення в особистих цінностях, культурі, місця в суспільному житті і професії. За цих умов освіта стає одним з найважливіших чинників прогресу і вчитель як носій загальнолюдських і суспільних цінностей, як творець особистості і транслятор надбань культури минулого в майбутнє через освіту підростаючого покоління, привертає особливу увагу суспільства, науковців і практиків. У Національній доктрині розвитку освіти в Україні підкреслюється, що головною запорукою успішного виконання місії освіти стає якість підготовки вчителя, його здібність до саморозвитку і самореалізації у професійній діяльності, до продуктивної творчої діяльності в контексті надбань вітчизняної і світової культури. Національне відродження

України, інтеграція її у світове товариство вимагають створення нової системи освіти, спрямованої на формування творчої особистості. Зростаюча потреба суспільства в людях, здатних творчо підходити долюбих змін, нетрадиційно і якісно вирішувати відповідні проблеми, зумовлена необхідністю підготовки людей до життя у швидко змінних умовах. Становлення творчої особистості є одним із основних завдань сучасного навчання.

У Законі України „Про освіту” та „Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті” зазначається, що головна мета шкільної освіти полягає у створенні можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формуванні творчого потенціалу нації.

Стратегія сучасної освіти містить в собі представлення можливості всім тим, хто навчається проявити свої таланти і творчий потенціал. Ці позиції відповідають сучасним гуманістичним тенденціям розвитку вітчизняної школи, для котрої характерною рисою є орієнтація педагогів на особистісні можливості учнів, їх неперервне вдосконалення.

Проблемі творчого розвитку учнів присвячені роботи Ю.О. Грибова, Т.М. Давиденко, Б.І. Коротяєва, А.О. Лука, Б.П. Нікітіна, Б.Г. Яновського, в котрих акцентується увага на таких аспектах проблеми, як визначення засобів підвищення продуктивності творчої діяльності учнів та організації їх спільної творчої діяльності. В роботах інших вітчизняних психологів та педагогів Г.О. Балла, М.І. Махмутова, Т.І. Шамової розглядаються питання організації творчої діяльності учнів за допомогою створення проблемних ситуацій. Автори відмічають недостатню теоретичну розробленість проблеми організації творчої діяльності підростаючого покоління. В експериментальних психологічних дослідженнях Р.М. Грановскої, В.М. Дружиніна, Б.Б. Коссова, О.М. Леонтьєва та ін., розглядаються питання розвитку творчих здібностей людини, особливості їх формування в навчальній та поза аудиторній діяльності. Разом з тим, науковці відзначають, що для забезпечення ефективного просування розвитку творчих здібностей у студентів необхідно засвоювати доступні види творчої діяльності.

Основою для визначення особливостей творчої діяльності юнацтва стали роботи Л.С. Виготського, В.В. Давидова, І.П. Підласого, П. Торренса. Науковцями: Г.С. Альтшуллером, В.І. Андрійовим, Т.О. Барішевою, І.Я. Лернером, П.І. Підкасистим, О.В. Хуторським були визначені проблеми організації творчих ситуацій та засобів їх рішення за допомогою

евристичних та алгоритмічних методів.

На сьогоднішній день актуальна проблема пошуку засобів розвитку творчих здібностей, пов'язаних з творчою діяльністю студентів як в колективній, так і в індивідуальній формі навчання є пріоритетною. Питанням індивідуального підходу займалися такі вітчизняні методисти та викладачі як Г.С. Альтшуллер, В.О. Бухвалов, О.О. Гін, М.О. Данилов, В.М. Жуковський, В.П. Кузовлев, О.М. Матюшкин, С.Ю. Ніколаєва, Н.К. Скляренко, Г.В. Терехова, І.Е. Унт та іноземні Д. Малкольм, В. Ріндфляйш та ін. Автори визначили, що впровадження цього принципу відбувається за умов інтенсифікації навчального процесу, яка передбачає перебудову традиційних уявлень про вікові інтелектуальні можливості студентів, пошук резервів їх розумового розвитку. Інтенсифікація спрямовує діяльність вчителя на підвищення долі самостійності в навчанні шляхом організації творчої роботи.

Сучасну ситуацію в теорії та практиці можна охарактеризувати утворившимися суперечностями між:

- потребами суспільства в творчо активних людях, здатних систематично, послідовно і якісно вирішувати проблеми, та недостатністю розроблених педагогічних засобів та умов, що підвищують ефективність процесу організації творчої діяльності особистості;
- підвищенням вимог до рівня знань, якими повинен володіти майбутній фахівець, готовністю до їх перетворень і існуючою організацією навчального процесу вищої школи, що не забезпечує достатній рівень творчих здібностей студентів;
- необхідністю об'єктивної оцінки творчої діяльності студентів та недостатньою розробленістю педагогічного інструментарію для оцінювання результатів їх творчої діяльності [1].

На основі визначених суперечностей, аналізу психолого-педагогічної літератури, а також в результаті вивчення досвіду роботи вищої школи була сформована проблема дослідження, що укладається в теоретичному осмисленні педагогічних умов, що забезпечують достатній рівень розвитку творчих здібностей в навчальному процесі вищої школи.

На заняттях з педагогіки на технологічному факультеті ми використовуємо конкретні ситуації, які моделюють типові ситуації реального спілкування на уроках технології. Запропоновані педагогічні ситуації відображають шкільний педагогічний процес. Теми педагогічних

ситуацій конкретизовані і мають особистісно спрямований напрям , наприклад:

„Організація виставки”, „Заочна екскурсія до майстерні „Петриківський розпис”, „Бесіда за круглим столом – прекрасне поряд з нами”, „ Батьківські збори”, „ Мій клас”, „Конфліктна ситуація”, „ Бесіда з активом класу” та ін. Обговорення будь-якої теми потребує розвитку творчих здібностей [2]. В основу нашого дослідження було покладено систему завдань з підготовки майбутнього вчителя до творчої діяльності з учнями й методику проведення, яка ґрунтується на принципах рольової перспективи й моделювання професійних ситуацій. Ми використовували:

1) ігрову діяльність (сюжетно-рольові ігри, ділові ігри, рольові ситуації і т.д.) ;

2) комунікативну діяльність (діалоги, диспути, навчальні дискусії, комунікативні тренінги та ін..) ;

3) переконструювання навчального матеріалу;

4) діяльність моделювання, під чим розуміють процес побудови предбачуваного прообразу певного об'єкта з розкриттям його основних властивостей і відношень.

Рольова перспектива забезпечує рефлексивні процеси в ході здійснення різних видів діяльності і слугує механізмом аналізу, комунікації і перебудови стилю діяльності студента. Участь у діяльності, побудованій на принципах рольової перспективи і моделювання професійних ситуацій у вузівському навчанні, програвання різних ролей, які розкривають специфіку педагогічної праці, надають кожному студентові можливість проявити самостійність, активність, творчість.

Використання різних видів завдань, вправ з урахуванням можливостей студентів і характеру їх ставлення до обраної професії сприяло якісній перебудові мотиваційної сфери, закріпленню позитивного ставлення майбутніх педагогів до творчої діяльності.

Аналіз ефективності реалізації системи творчих ситуацій та завдань за умов її функціонування дозволив зафіксувати позитивні кількісні та якісні зміни рівня творчих здібностей студентів.

Після впровадження творчих завдань за заняттях з педагогіки показники розвитку творчих здібностей покращилися, дуже низький рівень зовсім відсутній, а показник високого покращився майже на 50% , середній рівень підвищився з 18,75% до 40,6%. Після експериментальний зріз показав,

що у студентів підвищився рівень показників володіння педагогічною теорією: низький рівень до експерименту складав 43,75% студентів, після експерименту показник зменшився майже на 40%, а саме складає 6,25%.

Результати анкетування показали, що застосування творчих ситуацій, вправ, задач студенти стали краще відноситись до вивчення педагогіки, після експерименту 95% студентів визнали, що в них підвищилася мотивація до вивчення педагогіки, методики викладання технології, з'явився інтерес до матеріалу, що вивчається. Це зумовило появу вищих показників активності на заняттях з педагогіки.

Студенти жваво приймали участь у запропонованій роботі, виражали зацікавленість, швидко виконували завдання, активно приймали участь в бесідах, диспутах та іграх.

Таким чином, отримані результати дають підставу для висновку, що поставлена мета – розробити систему творчих завдань, що орієнтовані на підвищення творчих здібностей студентів досягнена, припущення про ефективність формування творчих здібностей засобами творчих ситуацій та завдань доведена.

Проведене дослідження показало значення впровадження його результатів в практику сучасної вищої школи, але не вичерпує змісту проблеми, що вивчається. На наш погляд чим більше типів педагогічних ситуацій буде розглянуто в ході підготовки майбутніх викладачів технології, тим більше ймовірність, що молоді фахівці на своїх робочих місцях зможуть самостійно справитись з будь-якою реально виниклою педагогічною ситуацією.

Список використаних джерел

1. Лихачов Б.Т. Педагогика : Курс лекций : Учеб. Пособие дл студентов педагог. учеб. заведений и слушателей ИПК и ФПК.- ; изд., перераб. и допол. - Юрайт ,2000.-523 с.
2. Бордовская Н.В., Реан А.А. Педагогика: Учебник для вузов .- Спб.: Питер , 2001. – 304 с.
3. Рубинштейн С.Л. Принципы творческой самодеятельности (К философским основам современной педагогики) // Вопросы психологии. – 1986.-№4.-С.101-108.

4. Сисоєва С.О. Теоретичні і методичні основи підготовки вчителя до формування творчої особистості учнів: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук 13.00.04 / ПППО АПН України. – К., 1997. – 35 с.

Ящук С.М.,
канд. пед.наук, доцент,
Уманський ДПУ
ім. П. Тичини

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

В статье раскрывается отличие проектно-технологической системы от конструкторско-технологической и пути ее организации в высшем учебном заведении по подготовке специалистов образовательной отрасли «Технология».

The article deals with the difference of project and technological system from constructor and technological system and the ways of its organization in the higher educational establishment according to specialists training in the educational sphere named "Technology".

Розглядаючи історію розвитку систем трудового навчання, можна відмітити наступні: предметна, операційна, предметно-операційна, операційно-комплексна, система ЦП тощо. Відомо, що різні системи трудового навчання презентують різні дидактичні підходи до формування практичних умінь та навичок.

Традиційно програми з трудового навчання розроблялися на основі предметно-операційної системи, яку називають у літературі системою Акселя Міккільсена, за прізвищем її розробника, або датською системою, за місцем його проживання.

З приводу впровадження тих чи інших систем існують суперечливі думки. Кожна з них знаходила або продовжує знаходити свою нішу у системі трудової та професійної підготовки, оскільки мають певні переваги, завдяки яким знаходила (або знаходить) застосування. Разом з тим кожна з них має певні недоліки.

Майже всі вище зазначені системи трудового навчання мають один істотний недолік: вони не забезпечують обов'язкового залучення учнів до творчої діяльності, повною мірою не сприяють інтелектуальному розвитку особистості школяра, його здібностей та обдарувань.

В той же час якісні зміни в суспільстві диктують необхідність підготовки творчо мислячих людей, які володіють нестандартними поглядами на життєві проблеми, навичками дослідницької роботи, здатних ефективно вирішувати нові завдання. Адже сучасне виробництво, підприємницька діяльність потребують не простих виконавців, а творчих працівників, які проявляють творче ставлення до своєї роботи. Проте, як відомо, творче ставлення не виникає само по собі – його треба виховувати. Виходячи з цього, треба домагатися, щоб у процесі трудового навчання учні не тільки набували певних практичних умінь та навичок, а й здійснювали їх інтелектуальний розвиток, формувалося творче ставлення до праці.

Тому ще в 70-х роках минулого століття була запропонована конструкторсько-технологічна система, яка рекомендувалась для занять у майстернях і за якою учні 5-9 класів, перш ніж виготовляти виріб, беруть посильну участь у його конструюванні та розробці технології. Кілька років навчальна програма будувалася за цією системою. Отже, є деякий практичний досвід, який показує, що включення учнів у творчу технічну діяльність найефективніша за допомогою системи технічних завдань (конструкторських і технологічних).

Нова програма з трудового навчання 5-12 класи (2005 р.) побудована на засадах проектно-технологічної системи, адже її основними розділами є: „Проектування виробів”, „Техніка і технологічні процеси виготовлення виробів із конструкційних матеріалів” та інші.

Необхідно зазначити, що саме в проектно-технологічній системі реалізується ідея органічного поєднання навчання учнів виконанню творчих проектів з навчанням трудових практичних умінь та навичок за допомогою системи навчального предмета.

У чому ж відмінність проектно-технологічної системи від конструкторсько-технологічної? Перш за все, у змісті, структурі та складових кожної з них.

Конструкторсько-технологічна система передбачає включення учнів у творчу технічну діяльність за допомогою системи технічних завдань або задач (конструкторських і технологічних).

Основними поняттями цієї системи є конструювання та технологія. Розкриємо їх сутність детальніше.

В більшості словників конструювання трактується як процес виготовлення певної конструкції, створення чого-небудь. Конструювання - тип специфічної діяльності, який може бути реалізований у різноманітних галузях пізнання, художньої творчості, інженерії, проектуванні. Конструювання пов'язане з розробкою певної конструкції об'єкта або системи, які потім матеріалізуються в процесі виготовлення чи соціальної практиці. Воно включає в себе створення варіантів конструкції, розрахунки, операції аналізу та синтезу і ряд інших складових.

Термін „проект” – „progetto” італійською, „projet” французькою, „projet” німецькою та „project” англійською – використовувався для означення освітнього навчального прийому. Звернемося до словників. Одні з них вказують на те, що проект – це кинутий вперед задум, інші – як сукупність документів, як це прототип, ідеальний образ передбачуваного або можливого об'єкта, стан; в деяких випадках – план, задум будь-якої дії тощо.

Термін „проект” часто пов'язують із поняттям „проблема”. Проект як проблема „може означати справжню ситуацію творчості, де людина перестає бути просто власником ідей, відмовляється від свого, приватного, щоб отримати шанс натрапити на щось інше, наповнитися ним, виявити його в своїй творчості” [2]. Розв'язання проблеми передбачає, з одного боку, використання сукупності різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого, - необхідність інтегрування знань, умінь застосовувати знання з різних галузей науки, техніки, технології.

Результати виконання проектів повинні бути відчутні: якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення, якщо практична – конкретний результат, готовий до впровадження. Проектно-технологічна діяльність передбачає використання педагогом сукупності дослідницьких, пошукових, творчих за своєю суттю методів, прийомів, засобів.

Саме таке тлумачення проекту відкриває широкі можливості для його використання в освітньому процесі. Проект – це спеціально організований вчителем і самостійно виконуваний учнями комплекс дій, що завершується результатом, створенням творчого продукту. Щоб домогтися такого результату, необхідно навчити дітей самостійно мислити, знаходити і вирішувати проблеми, залучаючи з цією метою знання з різних галузей,

уміння прогнозувати результати і можливі наслідки різних варіантів рішення, здатність встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Метод проектів (з грецького – „дослідження”) – система навчання, за якої діти учні набувають знань в процесі планування та виконання завдань-проектів, які поступово ускладнюються.

Очевидно, що перед нами не метод у звичайному, вузькому розумінні цього слова, як спосіб взаємозв'язаної діяльності вчителя і учнів. У свій час американський професор В.Х. Кіппатрик, зазначав, що метод проектів – це сукупність, синтез різних методів навчання.

Метод проектів, як зазначає Є.С. Полат – це спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технології), що повинна завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим чи іншим чином [2]. В основі цього методу лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок учнів, умінь самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі. Він завжди передбачає розв'язання проблеми, що вимагає, з одного боку, використання різноманітних методів, з іншого – інтеграцію знань, умінь з різних галузей науки.

Зарубіжні педагоги вважають, що метод проектів полягає у стимулюванні інтересу дітей до навчання через організацію їхньої самостійної діяльності, постановку перед ними цілей і проблем, розв'язання яких веде до появи нових знань та вмінь. У продуктивному навчанні метод проектів використовувався для розвитку творчості, пізнавальної активності, самостійності, побудови індивідуальних освітніх шляхів учнів.

Під методом проектів ми розуміємо такий спосіб організації процесу навчально-трудої діяльності учнів на уроках трудового навчання, що містить сукупність прийомів, операцій оволодіння визначеною галуззю практичних та теоретичних знань, в результаті яких учні створюють вироби, що мають суб'єктивну або об'єктивну новизну і суспільну значимість та виконані під керівництвом вчителя.

Проектування у загальному його розумінні - це науково обґрунтоване конструювання системи параметрів майбутнього об'єкта або якісно нового стану існуючого проекту-прототипу, прообразу передбачуваного або можливого об'єкта, стану чи процесу в єдності зі шляхами його досягнення.

Проектування в якості творчої, інноваційної діяльності завжди націлене на самостійну діяльність учнів – індивідуальну, парну, групову, яку

виконують протягом визначеного проміжку часу для створення об'єктивно і суб'єктивно нового продукту. Результати проектування повинні бути, так би мовити, „відчутними”, тобто, якщо проект містив теоретичну проблему, то має бути конкретне її вирішення, якщо практичну – конкретний результат, готовий до використання (на уроці, вдома). Діяльність учня повинна орієнтуватися на розвиток мислення, в основі якого лежить особистий досвід. Виготовляючи виріб, учень закріплює знання з математики, фізики, креслення, основ підприємницької діяльності та інших предметів, засвоює принципи набутих умінь та навичок у виконанні технологічних, економічних, міні-маркетингових та інших операцій.

В учнів повинна виробитись і закріпитись звичка до аналізу споживчих, економічних, екологічних і технологічних ситуацій, здатність оцінювати ідеї, виходячи з реальних потреб, матеріальних можливостей і умінь вибирати найбільш вдалий технологічний, економічний спосіб виготовлення об'єкта проектної діяльності, що відповідав би вимогам дизайну. Виготовлення різноманітних виробів, тобто проектів, максимально пов'язаних з життєвими ситуаціями, є найкращим способом привчання до самостійної праці, стимулює пізнавальний, емоційний і моторний розвиток, враховує потреби дітей в залежності від індивідуальних та вікових особливостей, зацікавлення, здібності учнів, дає можливість індивідуалізації та диференціації навчання, розвиває творче мислення, зміцнює в учнів пізнавальну мотивацію, інтегрує шкільні й позашкільні знання.

Основний зміст проектування полягає в конструюванні сукупності засобів, що дозволяють розв'язати поставлені завдання та проблеми, досягти визначених цілей. Ці засоби фіксуються у двох формах: як система параметрів проектованого об'єкта та їх кількісних показників; як сукупність конкретних заходів, що забезпечують реалізацію проектованих показників та якісних характеристик майбутнього об'єкта.

За змістом виділяються різноманітні види проектування: проектування як процес розробки не окремих предметів (об'єктів), а цілих систем; проектування як співучасть, як включення суспільства у процес прийняття рішень; проектування як творчість, потенційно властива кожному; проектування як навчальна дисципліна, синтезуюча мистецтво та науку; проектування без об'єкта як процес або образ життєвих функцій.

Таким чином, в основних, розглянутих нами, визначеннях проектування відзначаються зовсім різні сторони цієї складної діяльності -

від творчого характеру проектування до процесу прийняття рішень, що вимагає вже глибокого психологічного аналізу.

Проектно-технологічна діяльність розглядається нами як обґрунтована і спланована наперед творча навчально-трудова діяльність, яка передбачає обґрунтування, планування, розроблення конструкції, технології, виготовлення та реалізацію об'єктів проектування. Вона спрямована на формування в учнів певної системи творчо-інтелектуальних та предметно-перетворювальних знань і вмінь.

Аналіз вищезазначених понять (конструювання і проектування) дає можливість нам твердити, що перше є частковими по відношенню до категорії проектування, є його складовою частиною.

Здебільшого у словниках технологія визначається як сукупність процесів, правил, навичок, застосовуваних при виготовленні якого-небудь виду продукції в сфері виробничої діяльності.

Проектно-технологічна система характеризується творчою діяльністю, кінцевим результатом якої є розроблення і виготовлення творчого проекту. Творчий проект – це навчально-трудова завдання, що активізує діяльність учнів і в результаті якої ними створюється продукт, що володіє суб'єктивною, а інколи й об'єктивною новизною.

Реалізація в загальноосвітній школі нової програми вимагає й якісної підготовки майбутніх учителів трудового навчання. З цією метою на технолого-педагогічному факультеті Уманського педуніверситету на другому курсі введено спеціальний курс „Теорія і методика проектно-технології”, в курс методики трудового навчання внесено певні корективи, що пов'язані з розкриттям методики навчання учнів 5-9 класів проектуванню та виготовленню виробів з деревини, металу, текстильних матеріалів тощо. Викладачами розроблені методичні рекомендації, підготовлено колективну монографію „Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика”.

Спецкурсом передбачається вивчення таких тем: “Зміст та структура проектно-технологічної діяльності”, “Історія становлення і розвитку методу проектів в зарубіжній та вітчизняній теорії і практиці”, “Етапи проектно-технологічної діяльності”, “Оформлення звіту по виконання об'єктів проектування” тощо. Вивчення цих тем майбутніми вчителями трудового навчання допомагає більш глибоко і ефективно впроваджувати у свою практику нову навчальну програму, що базується на засадах проектно-

технологічної системи. Теми, що розглядаються спецкурсом, зокрема, “Зміст та структура проектно-технологічної діяльності” передбачають вивчення суті проектно-технологічної діяльності, понять „проект, проектування, технологія та діяльність”, також в достатній мірі розкривають структуру проектно-технологічної діяльності. Тема “Етапи проектно-технологічної діяльності” має на меті ознайомлення студентів в методичному плані з послідовністю виконання творчих проектів. На інших лекціях студенти знайомляться з правилами підготовки та оформлення звітів під час проектно-технологічної діяльності.

Студенти, крім теорії, ще й практично вчаться розробляти творчі проекти в процесі обробки металу, деревини, текстильних матеріалів та харчових продуктів під час практичних занять. Зазнали змін і технологічні практики на другому та четвертому курсах, що проводяться на базі навчально-виробничих майстерень факультету.

На випускному курсі студенти демонструють свої проекти на виставці творчих робіт, що традиційно проводиться перед державними екзаменами і засвідчує готовність майбутніх спеціалістів до реалізації нової навчальної програми.

Список використаних джерел

1. Державні стандарти базової і повної середньої освіти / Проект. Освітня галузь „Технологія” // Сільська школа України. – 2003. - №6. – С.34-36.
2. Полат Е.С. Метод проектів на уроках іноземного мови // Іноземні мови в школі. – 2000. - №2. – С. 3-10.
3. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: Монографія / Бербец В.В., Бербец Т.М., Дубова Н.В. та інші: За заг.ред. О.М. Коберника. – К.: Наук. світ, 2003. – 172с.

Мишеніна Т.М.
канд.філол.наук,
доцент,
Криворізький ДПУ

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ “УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)”

В статье рассматриваются некоторые вопросы усовершенствования и развития коммуникативной компетентности на примере анализа простого предложения, осложненного деепричастным поворотом; анализируются особенности функционирования единиц в тексте. Для лучшего усвоения темы автор предлагает систему вопросов и упражнений, дает методические рекомендации относительно проведения практического занятия в условиях кредитно-модульной системы.

The peculiarities deals rattle some aspects of communication skills development of simple sentence complicated by Participle construction functioning in the text; the peculiarities of in this article as example of the analysis. The author suggests the system of leading and answers for these questions, gives methodical recommendations for conducting the praticat lesson. And all this is for good learning the theme in conditions of credit-module system.

Глибокий гуманістичний зміст української культури, її значення для творчого самоусвідомлення багатьох поколінь українського народу в національному саморозвитку та світовій цивілізації зумовили об'єктивне перетворення її на цілісну систему духовного світу українців. Зміст культури відповідно виявляється у формі суспільної свідомості – науці й освіті.

Концепція гуманітарної освіти ХХІ століття передбачає викладання дисциплін, курс яких спрямований на формування національно свідомої, духовно багатї мовної особистості з належним рівнем комунікативної компетенції, що передбачає наявність знань про мову, її граматичну структуру і словниковий склад, історію і закони її розвитку; уявлення про роль мови в ментальності українського народу, у його суспільному житті, розвитку інтелекту людини. Для сучасної вищої школи пошук нових інформаційних технологій, форм, методів і засобів організації мовної освіти є досить актуальним, оскільки спеціальні курси відіграють визначальну роль у професійній підготовці вчителів. Безумовно, мовна освіта має стати невід'ємною складовою фахової підготовки, оскільки зміст поняття інтелігентне мовлення розкриває погляд на мову як творчу практику

індивідів, що, спілкуючись між собою, зберігають у ній культуру попередніх поколінь і розвивають її відповідно до надбань цивілізації.

Курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” покликаний озброїти майбутніх педагогів методикою комплексного аналізу текстів різного функціонального призначення, формувати мовленнєву компетентність, що виявляється у розвитку культури спілкування студентів. В умовах кредитно-модульної системи можна досягти високого рівня мовної освіти у процесі вивчення дисципліни при вирішенні таких завдань: раціональний поділ навчального матеріалу дисципліни на модулі та перевірка якості засвоєння теоретичного і практичного матеріалу кожного модуля; стимулювання систематичного самостійного навчання студентів протягом семестру; виявлення та розвиток творчих здібностей студентів; застосування текстоцентричного принципу навчання мови.

З огляду на це модуль курсу доцільно будувати у вигляді окремих практичних занять, структурними елементами яких є мета, компоненти змісту та список рекомендованої літератури. Практичні заняття складаються з окремих блоків: теоретичного, практичного (поточний контроль), блоку індивідуальних завдань, а також запитань і завдань для самоконтролю.

За навчальним планом дисципліна “Українська мова професійного спрямування” вивчається на першому або другому курсі вузів, оскільки має перспективу реалізації на старших курсах, а також повинна спиратися на базові знання, одержані студентами у школі.

У процесі спілкування активно використовують синтаксичні побудови, до яких зараховують просте речення, ускладнене дієприслівниковим комплексом. Мета вивчення цих конструкцій – уміти характеризувати семантико-синтаксичні і функціональні особливості дієприслівникових комплексів на матеріалі прикладів, дібраних із текстів різної стилістичної приналежності; формувати синтаксичні вміння і навички у студентів у процесі вивчення речень, ускладнених дієприслівниковим зворотом.

Теоретичний матеріал до теми, винесений на самостійне опрацювання, подається у вигляді схем, узагальнених таблиць, що, у свою чергу. Дає можливість студентам зосередити увагу на складних випадках правопису слів, основних правилах пунктуації. Після вивчення теоретичного матеріалу здійснюється поточний контроль – “перевірка розуміння та засвоєння програмного матеріалу, виконання вправ та самостійних завдань” [2, с. 4].

Рівень засвоєння теоретичного матеріалу визначається якістю виконання завдань і відповідей.

У поданому тексті виділіть речення, ускладнені дієприслівниковим зворотом, дайте відповіді на питання: класифікуйте фактичний матеріал (вид, час); розгляньте типи пропозицій та їх репрезентації у простому реченні, ускладненому дієприслівниковим зворотом (семантичний план речення); визначте валентний потенціал вторинних предикатів – дієприслівників; з'ясуйте особливості комунікативної організації речень з напівпредикативними дієприслівниковими конструкціями (позиція в реченні); виявіть кореферентні співвідношення речень, ускладнених дієприслівниковими зворотами, з іншими типами синтаксичних одиниць (дериваційні відношення, що зумовлюють кореляцію з членами простого речення; підрядною частиною складнопідрядного речення); поясніть пунктограми в реченні, ускладненому дієприслівниковим зворотом (уживання розділових знаків).

Яскравим прикладом тематичного тексту може бути Акт незалежності України: Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла над Україною у зв'язку із державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року, Продовжуючи 1000-літню традицію державотворення в Україні, Виходячи з права нації на самовизначення, передбаченого статутом Об'єднаних Націй та іншими міжнародно-правовими документами, Здійснюючи декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада УРСР урочисто проголошує незалежність України та створення Самостійної Української держави – України.

Відповідно до положень дериваційного синтаксису синтаксичні одиниці в українській мові перебувають у дериваційних відношеннях. Формальний зв'язок базової і похідної синтаксичних одиниць полягає в спрощенні формально-граматичної структури базової одиниці, чому сприяє структурна редукція компонентів та перебудова синтаксичних зв'язків [3, с. 3]. Такий підхід до розв'язання центрального питання дериваційного синтаксису дав змогу встановити відношення похідності між синтаксичними одиницями одного рангу: або реченнями, або словосполученнями, а також між синтаксичними одиницями різних рангів: реченнями і словосполученнями або реченнями і синтаксемами.

Кореферентні співвідношення є реалізацією дериваційних відношень синтаксичних одиниць. Окремий тип кореферентних співвідношень на рівні

головних і другорядних членів простого речення (додатків, обставин (часу, місця, цілі, мети, допусту, умови) становлять співвідношення синтаксем із дієприслівниками: Утім головне – щоб, поспішаючи з прийняттям вельми актуальних законів, не сталося так, як у тій народній приказці, у якій один дрова рубає, а в іншого тріски по голові б'ють // Утім головне – щоб у поспіху прийняття вельми актуальних законів не сталося так, як у тій народній приказці, у якій один дрова рубає, а в іншого тріски по голові б'ють; Чотири роки тому облаштували власну студію звукозапису, а минулого року стали піснярами революції, з Майдану покрокувавши в “Євробачення” // Чотири роки тому облаштували власну студію звукозапису, а минулого року стали піснярами революції і покрокували з Майдану в “Євробачення”.

Доцільним при спостереженні над структурно-семантичними особливостями речень з дієприслівниковим комплексом буде завдання на перебудову складнопідрядного речення: замініть складнопідрядні речення простими, ускладненими дієприслівниковим зворотом (Надмірне регулювання цін – це саме та претензія, яку висловлювали Європейський Союз і США, коли розглядали (розглядаючи) питання щодо надання Україні статусу з ринковою економікою); Україна зможе розвинути власну конкурентноспроможність та інтегруватися у глобальну економіку, якщо буде навчатися (навчаючись) на досвіді країн-сусідів).

Методична робота над виробленням синтаксичних умінь і навичок передбачає використання вправ на утворення дієслівних форм – дієприслівників у синтаксичній конструкції або введення дієприслівників у речення.

Від поданих дієслів утворіть різні форми дієприслівників, складіть із ними речення: зрозуміти, досліджувати, виконати, виконувати, розв'язати, збалансувати, балансувати, діалогізувати, комп'ютеризувати, оперувати.

Від дієслів, що в дужках, утворіть дієприслівники. Поставте розділові знаки: Близько 26 мільйонів китайців живуть в умовах “абсолютної бідності” (одержувати) менш як 80 доларів на рік; (Обговорювати) проблему народні депутати відзначили, що після приходу в ФДМУ В.Семенюк відбуваються суттєві зміни; Кожен 12-15 років Генеральна Асамблея повинна переглядати членство (усувати) держави, чий внесок у діяльність ООН буде визнаний незадовільним.

Досконале мовлення характеризується комунікативними ознаками – правильністю, точністю, логічністю, виразністю, образністю. Синтаксична норма відображає логічний закон побудови синтаксичної конструкції. З погляду структурно-семантичної будови дієприслівники кваліфікуються як другорядні присудки, оскільки напівпредикативний зв'язок виражає додаткову предикацію за допомогою відносного часу, модальності і персональності [5, с.69]. Отже, напівпредикативні дієприслівникові комплекси – це відносно самостійні, цілісні синтаксичні єдності, оформлені за певною граматичною схемою; за своєю будовою та змістом вони відповідають двочленному реченню, оскільки зберігають ознаки предикації. Причиною порушення логіки при побудові речення із дієприслівниковим комплексом може бути вживання суб'єкта дії у непрямому відмінку. З огляду на це доцільним буде використання речень на редагування.

У яких реченнях дієприслівниковий зворот ужито недоречно? Відредагуйте речення. Дайте коментар: Перебуваючи в пошуках свого нового обличчя, Україні необхідно спрямовувати свою стратегію на побудову правової й соціально орієнтованої держави // Перебуваючи в пошуках свого нового обличчя, Україна повинна спрямовувати свою стратегію на побудову правової й соціально орієнтованої держави; За оперативними даними Мінагрополітики аграріями зібрано 391 тисячу тонн пшениці, скосивши й обмолотивши 167 тисяч гектарів.

Доберіть із різних джерел приклади речень із дієприслівниковим комплексом, де дієприслівник ужито недоречно. Виправіть помилки, дайте коментар.

Завданням підсумкового контролю модулю є підсумкова перевірка засвоєння студентами навчального матеріалу з теми, логіки та взаємозв'язків між окремими його складовими, здатність практично (репродуктивно, конструктивно, творчо) використовувати набуті знання.

Сучасна концепція розвитку освіти у вищій школі тісно пов'язує навчання мови з рівнем розвитку мовленнєвих умінь, сформованості основних чинників мовної компетенції, що забезпечують належний рівень мовної комунікації індивіда в різних життєвих ситуаціях. Аналіз структурно-семантичних особливостей простого речення, ускладненого дієприслівниковим комплексом, з'ясування їх ролі в мовній організації тексту сприятиме формуванню комунікативної компетентності студентів,

допоможе удосконалити навички побудови власних одиниць, стилістично довершених текстів.

Список використаних джерел

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів: Світ, 1990. – 232с.
2. Вернидуб Р.М. Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу в Національному педагогічному університеті ім. М.П.Драгоманова. – К.: НПУ, 2004.
3. Городенська К.Г. деривація синтаксичних одиниць / АН України. Ін-т мовознавства; Відп. ред. І.Р.Вихованець. – К.: Наук. думка, 1991. – 192 с.
4. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: Навч. посіб. – К.: ВЦ “Академія”, 2007. – 306 с.
5. Шахматов А.А. Синтаксис русского языка. – Учпедшз, 1965. – 620 с.
6. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2006. – 326 с.

Ігнатенко Г.В.,
канд. пед. наук, доцент,
Глухівський ДПУ
ім. О. Довженка

ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ „ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА”

В статье рассматривается проблема определения способов формирования педагогической компетентности у будущих мастеров производственного обучения и преподавателей спецпредметов. Анализируются подходы ученых к определению компетентности. Подчеркивается, что обеспечивает формирование педагогической компетентности ориентация на модель, которая включает педагогические умения в соответствии с операционными функциями педагога.

The problem of determination of ways of forming pedagogical competence for future masters of production study and teachers of the special objects is examined in the article. Approaches of scientists to determination of competence are analyzed. It is underlined, that

direction on a model, which includes pedagogical abilities from the point of view of basic operating functions of the pedagogies, is providing forming of pedagogical competence.

Основною метою та пріоритетним результатом діяльності вищих педагогічних навчальних закладів, де здійснюється фахова підготовка інженерно-педагогічних працівників є формування у них педагогічної компетентності. Загалом підготовка компетентного випускника вищого педагогічного навчального закладу – це головний результат його діяльності, це якість вищої освіти. Наразі компетентнісний підхід є базовою ідеєю реформування освіти у країнах Європейського Союзу, стрижневою конструктивною ідеєю неперервної освіти. На це і спрямована державна політика України в галузі освіти.

Компетентнісний підхід – відносно новий погляд на проблеми освітньої сфери, але на основі аналізу доробок вчених, можна стверджувати, що це – стратегічний напрям модернізації вищої освіти.

За словником С.Ожегова, компетентний означає знаючий, поінформований, авторитетний у певній галузі; володіючий компетенцією, тобто колом питань, з якими добре обізнаний [4, 289].

У науковому плані поняття „компетентність” не є однозначним.

Ряд вчених: Н. Бібик, О. Биковська, С. Бондар, Л. Вашенко, А.Вербицький, К. Власенко, М. Євтух, Е. Зеєр, І. Зязюн, Н. Єрмаков, О.Коваленко, Н. Ничкало, І. Родигіна, О. Савченко, В. Сластьонін, Т.Новікова та інші досліджують різні аспекти вказаної проблеми.

У ракурсі нашого дослідження професійна компетентність - це інтегрована характеристика фахових та особистісних якостей спеціалістів, яка відображає рівень знань, вмінь, навичок, досвіду, що є достатнім для здійснення педагогічної діяльності.

В основі компетентності лежить здатність здійснювати професійні компетенції.

Е. Зеєр виділяє наступні основні компетенції педагогів:

- соціальна - здатність взяти на себе відповідальність, уміння кооперувати і співпрацювати, толерантність до різних віросповідань та етнокультур, співставлення особистих інтересів із суспільними;

- комунікативна, визначається володіння мовами, а також засобами Інтернет комунікацій, електронно-обчислювальними машинами;

- соціально-інформаційна, ознаками якої є володіння інформаційними технологіями, критичне ставлення до соціальної інформації, що поширюються засобами масової інформації;

- когнітивна – здатність постійно підвищувати освітянський рівень, потреба в актуалізації та реалізації свого особистісного потенціалу, здатність самостійно набувати нові знання та вміння, здатність до саморозвитку;

- спеціальна – здатність самостійно виконувати професійну діяльність, здійснювати самооцінку.

Модель випускника вищої школи, як правило, включає дві складові:

- професійні знання, вміння, навички;

- особистісні якості.

Поняття педагогічної компетентності інтегрує в собі ці складові.

Формування компетентного педагога, який здатен мобілізувати отримані фахові знання в умовах навчально-виховного процесу, здійснюється упродовж усього терміну навчання. Вивчення ж психолого-педагогічних, фахових дисциплін є основою для формування компетенцій педагогічного працівника. Наше дослідження спрямоване на визначення місця курсу „Професійна педагогіка” у фаховій підготовці компетентних педагогічних кадрів для системи професійно – технічної освіти.

Курс „Професійна педагогіка” є профілюючим у системі психолого-педагогічної підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання, інженерів-педагогів і є основою для їхньої подальшої фахової підготовки.

Основна мета курсу – формування у майбутніх інженерно-педагогічних працівників системи знань і умінь, необхідних для успішної фахової діяльності у професійно-технічних закладах освіти, проектування подальшого професійного саморозвитку.

Завдання курсу:

- актуалізація і конкретизація знань, що попередньо набули студенти при вивченні циклу психолого-педагогічних дисциплін;

- формування практичних умінь та навичок взаємодії з учнями професійно-технічних навчальних закладів;

- підготовка майбутніх майстрів виробничого навчання, інженерів-педагогів до здійснення виховного процесу у професійно-технічних закладах освіти;

- формування базових знань і умінь, що є необхідними для засвоєння методичних курсів професійного спрямування;

- закріплення вмінь творчо підходити до розв’язання конкретних педагогічних проблем.

Узагальнюючи різні підходи сучасних науковців, доцільно виділити орієнтир у процесі вивчення курсу на модель, що відображає педагогічні вміння з точки зору основних операційних функцій педагога професійно-технічної освіти.

На наш погляд, у процесі вивчення професійної педагогіки забезпечує формування педагогічної компетентності спрямованість на:

1. Гностичні вміння, тобто пізнавальні вміння засвоєння суспільно-економічних, психолого-педагогічних, предметних знань, їх аналіз, співставлення з педагогічною практикою, власним досвідом.

2. Ідеологічні вміння – соціально-важливі вміння проведення виховної роботи серед учнів.

3. Організаційно-педагогічні вміння – загальнопедагогічні вміння планування та здійснення навчально-виховного процесу.

4. Дидактичні вміння – загальнопедагогічні вміння визначення триєдиної мети, найбільш оптимальних форм, методів, засобів навчання, конструювання педагогічних ситуацій, прогнозування ефективності навчально-виховного процесу.

5. Організаційно-методичні вміння – вміння формування мотивації учіння, організації навчальної діяльності учнів, встановлення педагогічно доцільних взаємовідносин з учнями.

6. Комунікативно-режисерські вміння – загальнопедагогічні вміння, перцептивні, експресивні, сугестивні, ораторські вміння в області педагогічної режисури.

7. Рефлексивні вміння – здатність до самопізнання, самооцінка професійної діяльності.

8. Інформаційні комунікаційно-технологічні вміння – вміння пошуку, обробки інформації, вміння настройки інтерфейсу користувача, робота з файлами тощо.

Робочою програмою курсу „Професійна педагогіка” передбачені лекційні, практичні заняття, виконання курсової роботи, метою якої є систематизація набутих знань з психолого-педагогічних дисциплін, поглиблення умінь поєднувати знання основ теоретичних досліджень з педагогічною практикою, набуття досвіду самостійної науково-дослідної роботи.

Діагностика навчальних досягнень студентів з предмету здійснюється при поточному та заключному контролі. Вивчення курсу триває два семестри.

Для запровадження рейтингової системи оцінювання навчальних досягнень нами був апробований підхід, за яким у процесі навчальної роботи студенти мали змогу набирати як основні бали, що визначались якістю ведення конспектів, рівнем виконання завдань, тестуванням, так і додаткові (заохочувальні), за якими враховувались активність на заняттях, підготовка та захист рефератів, доповіді на наукових конференціях, участь у позаурочних заходах з предмету тощо. Кожен із студентів мав робочий зошит для поточного та підсумкового тестування.

При вивченні курсу передбачалось виконання студентами практичних завдань не тільки репродуктивного, але й творчого характеру. За даним підходом враховувались міжпредметні зв'язки з дисциплінами психолого-педагогічного циклу та циклу професійної підготовки.

Наприклад, при вивченні теми „Професійна педагогіка як галузь педагогіки” пропонувалось проаналізувати варіанти співвідношення компетентності і компетенції та надати практичні рекомендації за умов:

- компетентність нижче компетенції;
- компетентність відповідає компетенції;
- компетентність перевищує компетенцію;

При ознайомленні з історією розвитку професійно-технічної освіти в Україні пропонувалось дослідити історію виникнення та розвитку закладів професійної освіти певної місцевості. Вивчаючи зміст освіти у професійно-технічних навчальних закладах студенти на основі аналізу навчального плану знаходили співвідношення часу, що відводиться на теоретичне навчання, до часу, що відводиться на виробниче (практичне) навчання та співвідношення кількості навчальних годин, що відводяться на вивчення загальноосвітньої і професійно-технічної підготовки, обґрунтовували свої висновки щодо доцільності чи недоцільності даного співвідношення. При ознайомленні з методами професійного навчання наводили приклади ефективних шляхів поєднання словесних і наочних методів у професійному навчанні. Вивчаючи тему „Діагностика якості професійного навчання”, студенти мали навести приклади тестів для контролю навчальних досягнень учнів професійно-технічного навчального закладу із спец. предметів.

Розкриємо зміст підготовчої роботи на прикладі останнього з наведених завдань. Переваги тестування у процесі контролю навчальних досягнень учнів це – простота проведення і обладнання; безпосередня фіксація результатів; економія часу; можливість як індивідуального, так і групового використання; зручність математичної обробки. Але тестування має й свої недоліки, зокрема, зміст тестових завдань можуть містити елементи підказки; за обсягом тестові завдання можуть бути непомірно завантажені тощо.

У педагогічній практиці професійно-технічних навчальних закладів, як правило, використовуються тести різних типів тому майбутнім інженерно-педагогічним працівникам пропонуються приклади тестів у залежності від завдань (питань) та вимоги до їх складання:

1. Тест нагадування, при якому учні повинні як відповідь на питання привести який-небудь факт.

Наприклад: „Які види технічного обслуговування автомобілів розрізняють за періодичністю, переліком і трудомісткістю виконуваних робіт?”

Правила складання:

- завдання ставиться прямим запитанням;
- запитання формулюється у вигляді простого речення;
- відповідь має бути короткою, однозначною.

2. Тест доповнення, при якому в реченні залишають місце, відмічене крапками. Учень повинен обрати із запропонованих варіантів слово чи число, яке і було пропущене у реченні.

Наприклад, „Кут розвалу керованих коліс, що утворюється між площиною колеса та вертикальною площиною, паралельною поздовжній осі автомобіля, для автомобіля ГАЗ-53А складає...”

- 0 градус \pm 30 хвилин,
- 1 градус,
- 1 градус 30 хвилин.

Правила складання:

- питання повинні бути зрозумілими;
- пропущені дані не повинні спотворювати зміст речення;
- пропущене слово повинно бути істотним, ключовим;
- можлива тільки одна однозначна відповідь.

3. Альтернативний тест, у якому учень повинен вирішити вірним чи невірним є твердження .

Наприклад, „За характером взаємодії коліс і кузова під час руху автомобіля підвіски поділяють на жорсткі і залежні .”

- так;

- ні.

Правила складання:

- не можна користуватися словами, які підказують правильну відповідь (наприклад: всі, деякі тощо);

- правильні і неправильні твердження необхідно давати вперемішку, щоб у порядку їх розташування не було закономірності;

- твердження повинно бути явно правильним або неправильним.

4. Вибірковий тест. Учень повинен з кількох відповідей обрати правильну і позначити її.

Наприклад, „До якого класу належить легковий автомобіль, у якого робочий об'єм циліндра двигуна дорівнює 1,2 л ?”

- особливо малий,

- малий,

- середній,

- великий,

- найвищий.

Правила складання:

- кількість варіантів відповідей повинна бути не менше чотирьох;

- правильні відповіді повинні знаходитися на будь-якому місці, а не тільки на першому чи останньому;

- правильна відповідь не повинна бути набагато достовірніша за інші, а неправильні варіанти абсурдними;

- всі варіанти відповіді повинні бути в одній граматичній формі.

5. Тест відповідності. Учень повинен знайти пов'язані між собою за змістом дані, що знаходяться у двох стовпчиках.

Наприклад, знайти відповідність між цифровими і буквеними позначеннями:

A – слугує для очищення палива і повітря, приготування пальної суміші, подавання її в циліндри та видалення продуктів згорання.

1. Система

охолодження. **Б** – призначається для підтримки оптимального теплового режиму двигуна.

2. Система живлення дизеля. **В** – забезпечує займання пальної суміші в циліндрах карбюраторного двигуна.

Г – забезпечує очищення повітря й палива, впорскування палива в циліндр під високим тиском у дрібно розпиленому вигляді та видалення продуктів згорання.

3. Система запалювання. **Д** – забезпечує змащування тертьових поверхонь двигуна.

Е – забезпечує своєчасне заповнення циліндрів пальною сумішшю і видалення з них відпрацьованих газів.

Правила складання:

- у другому стовпчику повинно бути даних на два чи три більше, ніж у першому;

- один стовпчик повинен складатися із слів, інший – з речень;

- тест має включати від трьох до п'ятнадцяти завдань.

6. Тест ранжування. Учно пропонується певна кількість явищ, величин, тощо, які необхідно розташувати у порядку їхнього зростання чи убуття, зменшення чи збільшення, тобто розташувати за рангом.

Наприклад: „Розташуйте у порядку зростання ефективної потужності двигуна моделі автомобілів – ГАЗ-24, ВАЗ-2107, КамАЗ-5335, „Таврія”, КрАЗ-257Б1.”

Правила складання:

- у тесті не рекомендується використовувати більш семи найменувань.

Ознайомлення студентів з прикладами тестів дозволяє забезпечити успішність виконання студентами запропонованого завдання творчого спрямування на основі міжпредметних зв'язків.

Даний підхід до організації навчального процесу дійсно підвищує зацікавленість студентів, стимулює їх до самостійної роботи, про що свідчать результати анкетного опитування студентів, порівняльний аналіз якості їхньої успішності.

Як показала педагогічна практика, курс „Професійна педагогіка” займає чільне місце у формуванні гностичних, ідеологічних, організаційно-педагогічних, дидактичних, організаційно-методичних, комунікативно-режисерських, рефлексивних, інформаційно-комунікаційно-технологічних умінь, що є важливим фактором у підготовці педагогічно компетентних майстрів виробничого навчання та викладачів спец. предметів.

Педагогічна компетентність – це поняття динамічне. У період навчання у вищих педагогічних закладах вивчення предметів психолого-педагогічного та фахового циклів відіграють суттєву роль у формуванні педагогічної компетентності майбутніх інженерно-педагогічних працівників. Загалом же, систематичне самовдосконалення на основі досягнень теорії і передового педагогічного досвіду основна умова набуття педагогічної компетентності. Орієнтація при фаховій підготовці на компетентнісний підхід майбутніх інженерно-педагогічних працівників системи професійно-технічної освіти забезпечить мобільність педагогічної освіти, підвищить конкурентоспроможність її випускників на ринку праці.

Список використаних джерел

1. Васильев И. Б. Профессиональная педагогика: конспект лекций для студентов инженерно-педагогических специальностей. 3-е изд., перераб. - Харьков, 2003. 175 с.

2. Закон України «Про професійно-технічну освіту» // На допомогу менеджеру освіти. Частина IV. Професійно-технічна освіта: нормативно правова база. – Тернопіль: ТОКІППО, 2003. - С. 8 - 32.

3. Зеер Э.Ф. Психология личностно ориентированного профессионального образования . –Екатеринбург: Изд-во Урал. Гос. проф. пед. ун-та, 2000. – 389с.

4. Ожегов С. И. Словарь русского языка: 70000 слов/ под ред. Н.Ю.Шведовой. – 21 е изд. перераб. и доп. – М.: Рус. яз., 1989. -924 с.

5. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: Навч.-метод. посібник / Ничкало Н. Г., Зайчук В. О., Розенберг Н. М. та ін.: За ред. Н.Г.Ничкало. - К.: Вища школа, 1994. - 334 с.